

Tiknes pa sveitiko gymnasiaskola

Skolverket

Sáre terne aro Svedo kon hin agordal pengó téluniskola lela hortiba te džal aro trin berehuno gymnasiakosikjiba. Gymnasijakosikjiba dela latšo téliba butjakodživibake, te sikjvuvel harhal, personlikano barjiba ta jek aktivikano angnál sváriba aro phuvjakane sankibi.

18 nationalne programi

Douva nevo skolakolági so avlo aro džor o 1 juli 2011 itvérila phiře ta gávengo gymnasia skoli.

Aro gymnasiako skola hin 18 nationalne gymnasiakoprogrami, 12 profeciajakoprogramos ta 6 programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola. Säre programi aro gymnasiaskola hin po trin bereh.

Pálal jek profeciajakoprogramos mote sikjukúnen áchel latšo angli aviba aro butjakodživiba ta sikjiba mote rálavel bari kvaliteti ta anglavel latšokane džániba aro profecia. Dauva mote áchel nína sajpa te lelpe te tšérel buti pálal sikjiba.

Säre sikjukúnen lena nína sajpa te pheradavel télunidžániba pe apruniskolako džánibakolójiba télal gymnasijako sikjiba. Te pherdavel dauva hyövyłas sikjukúnen velkaven ajasáve kursi so dela télunikane apruniskolako kompetentia.

Pálal jek programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola mote sikjukúnen áchen anglade sikjibake aro apruniskola.

Papales hin pangsh sikjibakoprogramos sikjukúnenge konenge ná džánibako kompetetia pe jek nationalno programoske. Sikjibako programos mote anglavel sikjukúnen aro disave programi pa 18 nationalno programi vaj aro butjakodživibake.

Aro disave skoli hin sikjiba so frójuvena katar nationalno programi: sárskilda varianter, riksrekryterande utbildningar ta nationellt godkända idrottshutbildningar (NIU),

Kompetentibakoródiba ka gymnasijakoskola

Te lelpe sikjibakothan aro gymnasijakoskola barjuvela kompetetibako regulia mahkar profeciajakoprogramos ta skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola.

Te lelpe sikjibakothan aro jek natonalno programos bi dotta hinko douva jek profecijako programos vaj jek skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola mote sikjukúnes áchel aksentiriba aro sveitiko vaj sveitiko sar vauro tšib, anglika ta matematika.

Profeciajakoprogramoske hyövyłas perdales aksentitirime kavieriba pherdales aro pangsh beri, pe vaure láve tšetanes aro ohta beri.

Programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola hyövyłas paña aksentiriba kavieriba aro enja beri, pe vaure láveha tšetanes aro dehoduj beri.

Pe ekonom,i- ta phuvjako džánibako programi ta nína aro humanitikane programi mote star pa dóla vaure aksentirimen beri áchel geografi,historia, phuvjakodžániba ta passibakodžániba.

Pe naturdžánibako-ta teknikako programos mote trin pa dóla vaure enja beri aksentirime kavieriba áchel biologia,fysika ta kemia.Estikane programaske hin dóla vaure beri phiřokane beri.

Disave sikjiba aře aro estikane kotoriba, undibakosikjiba ta sportbako programos saj rálavel specialne thanesko ródiba ta univar frestiba.

Kursi ta bériskopláni

Gymnasijakoskola aro Svedo hin kursikano formi.Douva mienila te sikjukúne drabavena jek vaj butide kursi aře aro vaurevitika béri so rálila aro programos. Butvares dena dála kursi 100 De flesta kurserna omfattar 100 poäng vilket motšvarar cirka fyra kurkesko hilo dívesko sikjiba. Gymnasieskolans ämnen ta de olika kursernas innehåll ta kunskapskrav beskrivs i beriskopláni so tyomila sikjiba.

Kavieriboskoscala

Aro kavieribako merekni hin A-F, dólenda hin A báride ta E hin télide kavieriba so hin avlo aksentirimen. F mienila ná aksentirimen.Natinalne džánibakoródiba hin pe kavieribako stakribake E, C ta A.

Programesko strukturi

Dóla itkane beri so sáre sikjukúne drabavena aro gymnasijakoskola hin vaure, angliko, historia, sporti ta sastiba, matematika, naturkanodžaniba, passibakodžániba phuvjakodžániba ta sveitiko vaj sveitiko sar vauro tšib.Sikjukúne sikjuvena dóla béri so hin it aro gymnasiaskola pálal sakho sikjibako programi.

Pherdales dólen gymnasijakane beri rálila sakho programos jek dieli **itkane programesko beri**,so sáre sikjukúne drabila aro jek spesifiko program.Dóla dena programeske dólesko faraba.

Sáre programi bi arakhiba- ta faldibakoprogrami hin vaure slaga **rigiba** so sikjukúne saj velkaven mahkar pa.Pherdales hin aro sakho kursi jek programeskohóliba.Aro sikjiba rálila nína jek individuelkano velkiba.

Afe aro **individuelkano velkiba** aro profeciajakoprogramos mote skolan rekhaven ajasáve kuri so hyövyilas te lel télunikano kompetiba pa apruniskola.Aro sakho programi mote sikjukúnen len sajpa te drabaven minimes jek estikano kursos aro sporti ta sastiba afe aro individuelkano velkiba. Aro sáre sikjibako programi rálila nína jek gymnasijakobuti,so tšetavela sikjiba aro programi.Gymnasijakobuti mote áchel ak-sentirimen ka sikjukúnen saj lela eksaminia.

Butjakosikjakúno

Afe aro profecijakoprogrammos hin sajpa te velkaven jek gymnasijakano butjakosikjiba. Sikjukúno kón velkavena te džal butjakosikjiba tšérina bot dieli pa sikjiba aro jek vaj butide butjakothan. Butjakosikjibake hin it resin ta džánibakoródiba sar aro skóli.

Te džorljaves itbutja mahkar gymnasieskolans profeciajakoprogramos ta butjakodživiba hin nína nationalne ta lokalno programeskogódiba.

Duj tipi pa eksaminia

Jek sikjukúno kon agorila jek gymnasijakoprogramos saj lela jek gymnasijako eksaminia

Pe jek **profecijako eksaminia** mote sikjukúno drabadal kathar 2250 mote áchel aksentirimen.

Sikjukúnes mote áchel avlo aksentirimen aro sveitiko, vaj sveitiko sar vauro tšib1, angliko 5 ta matematika 1. Jek ródiba hin te sikjukúnes hin avlo aksentirimen aro

400 poeni pa dólenda itkane programesko beri ta jek gymnasijakobuti so hin avlo aksentirimen. Sikjukúnen saj lel jek profecijakoeksaminia nínan dženom butjakosikjakúno ta dženom skolako tšundo profecijakosikjiba.

Pe jek **programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola eksaminia** mote sikjukúnen hin drabade 2500 poeni kathar 2250 mote áchel aksentirimen. Sikjukúnen mote hin líjal aksentiriba aro sveitiko 1, 2 ta 3 vaj sveitiko sar vauro tšib 1, 2 ta 3, angliko 5 ta 6 paña matematika 1. Pherdales mote sikjukúnen hin líjadal jek gymnasijakobuti. Jek programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola eksaminia dela téluni kompentiba ka apruniskolake.

Draba butide pa kompentiba ka apruniskola po www.skolverket.se télal angluniskola & skola (Förskola & skola). Dotta pálal Gymnasijakosikjiba (Gymnasieutbildning).

Jek profecijako eksamini ta paña kavieriba aro sveitiko 2 ta 3 vaj sveitiko sar vauro tšib 3 ta nína angliko 6 dela télunikane apruniskolako kompetentiba. Säre sikjukúne aro profeciajakoprogramos lena hortiba te drabavel áfe dóla kurso so hyövyilas te lel télunikano apruniskolako kompetentiba.

Pherdales télunikano kompentiba hyövyilas butvares kavieriba pa aksentirimen beri save hin mieniba douva sikjibake so ródelas, akhardo specialno kompentiba.

Jek sikjukúno kon ná pherdela gymnasijako eksemijnijako ródiba lela jek sikjibakokavieriba náka eksaminijako kavieriba.

Frestiba

Frestiba mote työmavel sa gymnasijakoskola. Aro säre programi hin sajpa te hólavel

Jek dieli pa Europa

Sveitiko gymansiaskola phanelpe pes aro europako. Mieniba hin te anglavel ta lokhavel dživdokano sikjiba sömsiba mahkar europako them.

Bare komujengo sikjiba

Bare komujengo sikjiba mote rikhaven gymnasiaskolako bériskopláni ta džánibakoródiba. It tíjaha mote bare komujengo sikjiba áchel aro sömsiba pálal komujesko hyöviba.

Dóla 18 programi

Profeciajakoprogramos

- Barn- ta fritidsprogrammet
- Bygg- ta anläggningsprogrammet
- El- ta energiprogrammet
- Fordons- ta transportprogrammet
- Handels- ta administrationsprogrammet
- Hantverksprogrammet
- Hotell- ta turismprogrammet
- Industritekniska programmet
- Naturbruksprogrammet
- Restaurang- ta livsmedelsprogrammet
- VVS- ta fastighetšprogrammet
- Vård- ta omsorgsprogrammet

Programosko skoliba so rigavela sikjibake aro apruniskola program

- Ekonomiprogrammet
- Estetiska programmet
- Humanistiska programmet
- Naturvetenskapsprogrammet
- Samhällsvetenskapsprogrammet
- Teknikprogrammet

Rigibakoprogramos

Pangs vaure rigibakoprogrami mote del dólen síkjukúnenge kon hin bisíkjardo neve vojiba. Apo programos saj síkjukúno te avel síkjardo jek nationalno programos, anglaves pe butjakomarakni vaj te džal angla aro vauro síkjiba.

Dóla pangs rigibakoprami hin vaure

- Preparandutbildning
- Programinriktat individuellt val
- Yrkesintroduktion
- Individuellt alternativ
- Språkinntroduktion

ISBN: 978-91-86529-90-1
Grafiskofromi: AB Typoform
Rálunofaraba n: Michael McLain

Skolverket